

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voortgangsrapportage RES U16	TELEFOONNUMMER	+31634499785
		E-MAILADRES	Wijnand.jonkers@provincie-utrecht.nl
DATUM	18-04-2023		
DOCUMENTNUMMER	UTSP-279699493-43520	DOMEIN/OPGAVE	SLO/Energietransitie
VAN	Wijnand Jonkers	TEAM	PL1
		PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGE	Voortgangsdocument RES U16		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Volgens de landelijke afspraken over de Regionale Energiestrategieën (RES) heeft de RES regio U16 een voortgangsrapportage opgesteld. Hierin wordt een beeld gegeven van de voortgang van de RES 1.0. Er is hiermee geen sprake van een wijziging of herijking van de RES 1.0. De doelstelling van de RES U16 is 1,8 TWh (Terrawattuur) aan grootschalige opwek van zonne- en windenergie in 2030. Uit de voortgangsrapportage blijkt dat hiervan op dit moment maar een klein deel is gerealiseerd, namelijk 0,23 TWh aan zon op dak en 0,12 TWh aan wind en zon op land. Daarnaast is er voor 0,51 TWh in projecten geconcretiseerd. Ongeveer de helft van de doelstelling is dus nog niet geconcretiseerd en hiervoor zijn nog geen ruimtelijke procedures gestart. De verhouding van opwek in de huidige plannen is 92% zonne-energie en 8% windenergie. Extra inzet is nodig om de opgave van de RES U16 te realiseren. De voortgangsrapportages van de RES regio's Amersfoort en Foodvalley volgen in de loop van dit voorjaar. De voortgangsdocumenten moeten voor 1 juli aangeboden zijn aan het Nationaal Programma RES.

Inleiding:

Voorgeschiedenis

Op 6 oktober 2021 stelde uw Staten de [Regionale Energiestrategie U16](#) 1.0 vast. De RES U16 is één van de 30 RES-regio's in Nederland en één van de 3 regio's in de provincie Utrecht. De aanleiding hiervoor was het Klimaatakkoord dat op 28 juni 2019 is gepresenteerd en waaraan uw Staten zich hebben gecommitteerd. We dragen met de samenwerking in de RES bij aan het behalen van de landelijke doelstellingen van twee klimaatafafsels: elektriciteit en gebouwde omgeving. Concreet betekent dit dat de RES een aandeel levert aan de landelijke doelstelling van 35 TWh elektriciteit op land met zonne- en windenergie in 2030. De doelstelling van de regio U16 is om 1,8 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken in 2030. Deze doelstelling is samen met die van de regio's Amersfoort en Foodvalley ook vertaald naar een provinciale doelstelling van 55% hernieuwbare elektriciteit in 2030 die is opgenomen in de Omgevingsvisie. De duurzame elektriciteit wordt opgewekt door zonne- en windenergie op land en zon op (grote) daken. Opwek met zonne-energie op kleinere daken (tot 15 kilowattpiek,

ca. 50 panelen) telt ook mee voor het Klimaatakkoord maar staat los van de doelstelling van de RES. Daarnaast wordt er binnen de RES samengewerkt aan de warmtetransitie.

Sinds de vaststelling van de RES 1.0 werken de RES partners gezamenlijk aan de uitwerking van de zoekgebieden uit de RES 1.0 in concrete plannen voor zonne- en windenergie en ook het verder onderzoeken en benutten van duurzame warmtebronnen. Om de landelijke voortgang te monitoren wordt alle RES-regio's gevraagd om iedere twee jaar de voortgang van de uitvoering van de RES inzichtelijk te maken door middel van een Voortgangsdocument. Het voorliggende Voortgangsdocument RES U16 geeft een beeld van de huidige stand van zaken in de regio U16.

Naar aanleiding van de vorige monitoringsrapportages van de drie Utrechtse RES regio's is medio 2022 in het statenvoorstel [Tussenbalans RES](#) geconstateerd dat de voortgang in de uitvoering van de RES'en onvoldoende perspectief bood op het tijdig realiseren van de ambities. Daarnaast bleek dat de verhouding zon-wind uit balans was en dat aanvullende inzet op windenergie van de Utrechtse RES-partners daarom noodzakelijk is. Uit de [Provinciale Rapportage Voortgang Windenergie](#) die op 14 februari jl. met uw Staten is gedeeld blijkt dat de plannen nog steeds onvoldoende (concreet) zijn om zicht te hebben op realisatie van de door gemeenteraden en Provinciale Staten vastgestelde regionale doelstellingen voor 2030. In lijn met uw besluit over de Tussenbalans op 22 september jl. en zoals toegelicht in de [Statenbrief Voortgang Windenergie](#) is dan ook gestart met de publicatie van een ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De NRD geeft aan hoe de onderzoeken voor windlocaties middels een Milieueffectrapport (MER) worden uitgevoerd. De Concept NRD lag van 24 februari tot 5 april 2023 ter inzage. Met deze inzet op windenergie dragen we bij aan de tijdige concretisering van de plannen voor windenergie en daarmee aan het halen van de RES-doelstelling.

Voortgangsdocument RES U16

Vanaf de vaststelling van de RES 1.0 in oktober 2021 wordt door gemeenten, provincie en waterschappen samengewerkt aan de uitwerking in concrete plannen. Deze plannen gaan over het realiseren van duurzame opwek in de vorm van zonnepanelen op land, windturbines op land en zonnepanelen op grote daken. Maar ook het verder onderzoeken en het benutten van warmtebronnen. De RES U16 heeft inmiddels 0,23 TWh aan zon op dak gerealiseerd, 0,12 TWh zon- en windenergie op land gerealiseerd en er is 0,51 TWh van de opgave in projecten geconcretiseerd. Voor de resterende opgave tot 1,8 TWh aan duurzame elektriciteit wordt ingezet op verdere realisatie van zon op dak, zonnepanelen en windmolens. In de huidige plannen tot 2030 is de verhouding 92% zonne-energie en 8% windenergie.

De samenwerkende overheden binnen de RES U16 zijn onderweg naar de eerste mijlpaal, het vergunnen van projecten uiterlijk in 2025. Dit is afgesproken en nodig zodat een tijdige realisatie van de doelstelling van 1,8 TWh haalbaar blijft. De invulling, concretisering en het tempo van de uitvoering van de zon- en windenergieprojecten verschilt per gemeente op het moment van samenstelling van dit Voortgangsdocument. In de meeste gemeenten is extra inzet en intensivering nodig om de afgesproken regionale opgave van de RES te realiseren.

Ook wordt er binnen de RES U16 samengewerkt aan de warmtetransitie. Er is in de Regionale Structuur Warmte onderzocht welke potentiële regionale warmtebronnen aanwezig zijn. De duurzame warmtebronnen binnen de RES U16 die regionaal kunnen worden ingezet zijn beperkt. Er zijn enkele bovenlokale warmtebronnen en warmtenetten die nu al worden ingezet, zoals het warmtenet binnen de gemeenten Utrecht en Nieuwegein. Aquathermie en geothermie bieden op termijn de meeste kansen als bovenlokale duurzame warmtebronnen. Rond de potentie en inzet hiervan hebben onderzoeken plaatsgevonden.

In het Voortgangsdocument staan verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn op de realisatie van de RES opgave. Een belangrijk aandachtspunt is het elektriciteitsnet dat nog niet klaar is voor de energietransitie met netcongestie als gevolg. Samen met netbeheerder Stedin wordt gewerkt aan oplossingen zowel voor de korte als lange termijn. Zoals in het Voortgangsdocument te lezen is heeft de provincie hierin een regierol, zie ook [Statenbrief Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat \(p-MIEK\)](#). Ook hiervoor is een verbetering van de balans tussen zonne- en windenergie en tijdige concretisering van de plannen cruciaal.

Een ander belangrijke ontwikkeling is het maatschappelijk partnerschap dat nodig is bij de uitvoering, waaronder de realisatie van projecten met minimaal 50% lokaal eigendom. Gemeenten en provincie zijn al aan de slag om hieraan in concrete projecten en beleid uitvoering te geven. Tijdens de behandeling van het statenvoorstel Tussenbalans Regionale Energiestrategieën is het amendement 22 *Lokaal Eigendom* aangenomen waarin is aangegeven dat minimaal 50% lokaal eigendom een uitgangspunt wordt bij de planvorming van windenergieprojecten. Daarnaast hebben uw Staten motie 58a *Iedereen kan meedoen* en Motie 59 *Coöperatief provinciaal eigendom* aangenomen. Om hier uitvoering aan te geven is een aanpak opgezet waarmee gewerkt wordt aan (nieuwe) financiële constructies om beide moties vorm te geven en te zorgen dat de uitvoering hiervan opgepakt wordt. Bij het startgesprek in het kader van de projectbesluitprocedure zal u geïnformeerd worden over de wijze waarop het uitgangspunt van minimaal 50% lokaal eigendom in de provincie Utrecht vormgegeven wordt.

Vervolgprocedure / voortgang:

De planning is om in het voorjaar van 2025 een RES Herijking aan de parlementen aan te bieden voor besluitvorming. De RES Herijking zal een update zijn van RES 1.0 en kijkt, zoals afgesproken in de RES 1.0 mogelijk ook over de tijdshorizon van 2030 heen. Voor deze herijking zal de planMER waarvoor wij de ontwerp NRD op 14 februari jl. hebben vastgesteld de benodigde milieu-informatie geven voor het onderdeel windenergie. Voor overige onderwerpen zoals zonne-energie, warmte en netinfrastructuur zal een aparte plan MER door de RES U16 uitgevoerd worden in 2024. In 2023 wordt dit onderzoek regionaal voorbereid.

Na vaststelling door GS van de Nota van Beantwoording voor de zienswijzes op de ontwerp NRD volgt er een startgesprek ten behoeve van de projectbesluitprocedure met de nieuwe Provinciale Staten. Ter voorbereiding op dit startgesprek ontvangen Provinciale Staten vooraf de Notitie Reikwijdte en Detailniveau inclusief Nota van beantwoording, waarvan de vaststelling wordt overgelaten aan het nieuwe college.

Wij verwachten u in mei te informeren over de voortgangsrapportages van de regio's Amersfoort en Foodvalley die voor 1 juli aangeboden moeten zijn aan het Nationaal Programma RES.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen